

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Ispravitelj: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.

Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11 — Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
— Telefon št. 190.

Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru
št. 100.

Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.

Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baum-
gartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

„Življenje in svet“

Uredništvo:

Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Ponedeljska izdaja »Jutra« izhaja
vsak ponedeljek zjutraj. — Na-
roča se posebej in velja po pošti
prejemana Din 4.-, po razmašal-
nih dostavljena Din 5.- mesečno.

Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon
št. 2440.

Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

DN POD ANGLEŠKIM VODSTVOM

Uspeh Edenove pomirjevalne politike na zasedanju Društva narodov

Zeneva, 30. maja. d. Zasedanje Društva narodov, ki je bilo včeraj zaključeno, je zapustilo vtis, da je Anglija, ki je danes s Francijo pa tudi s Turčijo tejeje zvešana kakor kdaj prej, prevzela glavno vodstvo v Društvu narodov. V diplomatskih krogih trdijo, da se je pričela v Evropi in na svetu sploh po velikem oboroževanju Anglije nova doba in da je prenehal čas, ko so mogle grožnje in otre besede določati razvoj dogodkov.

Vse je poteklo po programu, ki ga je prinesel s seboj angleški zunanji minister Eden. Predvsem ni bilo nobenega dvoma, da bo Egipt sodeloval s Društvu narodov. Uspeh tega je, da bo Anglija odsej razpolagala v Zenevi z enim glasom več.

V ostalem je Anglija prav tako kakor Francija skrbela, da se ne poostri mednarodni položaj, kar bi moglo otežkovati njena prizadevanja za spravo v Španiji. Tako je bil tudi sklep sveta Društva narodov glede dogodkov v Španiji soglasno sprejet v predlagani obliki. Delegat valencijske vlade ni prisostvoval v petek zvečer seji sveta Društva narodov, ko so sklepali o tej resoluciji, pa tudi včeraj se na seji skupščine ni zaval za ostrejšo obliko. Posrečilo se mu je le, da je bil resoluciji dodan odstavek, ki ne predstavlja ničesar drugega kakor ponovitev sklepa sveta DN iz meseca decembra lanskega leta, v katerem se opozarjajo članice Društva narodov na obveznost pakte, na čuvanje teritorialne nedotakljivosti in politične neodvisnosti držav, ki so vključene v Društvo narodov. Obžalovanja bombardiranja neutrujenih mest predstavlja obsodbo teh vojnih metod proti mednarodnem pravu.

Več španski delegat Del Vayo ni mogel doseči in tako je mogel, ko je že pri-

stal na resolucijo sveta DN, samo še neoficijsko zadostiti naročilu svoje vlade in izreči pritožbo, ker odbor za nevmešavanje ni mogel preprečiti, da se je italijanska in nemška intervencija v svojem obsegu izpremenila v pravi napad. Poudaril je, da njegova vlada prav tako ne more pripustiti, da bi se zakonita španska vlada in uporniki postavljali na isto stopnjo. Del španske Bele knjige, ki odkriva sodelovanje nemških protostojcev v bojih proti Baskom, je ostal neobjavljen, kar je prav tako v skladu s stremeljenji Anglije, da se ohrani v sedanjem stanju mednarodnih razgovorov rezerviranost napram Nemčiji.

Končno je bil včeraj na podlagi dogovora med Turčijo in Francijo kot mandatno oblastjo s precejšnjo pomočjo Anglije rešen na miren način spor zaradi aleksandretskega sandžaka. Poročilo švedskega zunanjega ministra Sandlerja o tem je bilo soglasno sprejeto brez debate. Tako francoski kakor turški zunanji minister sta potrdila pred svetom Društva narodov, da hočeta vestno izpolnjevati določbe sklenjenega dogovora, ki so bile že včeraj dopolne podpisane v Zenevi. Ne more se govoriti o pretravanju, če so tako na francoski kakor na turški in angleški strani v svetu DN proslavljali to kot velik uspeh Društva narodov.

Tudi angleško-francoska izjava o Locarnu in v svetu Društva narodov podana izjava belgijskega zunanjega ministra Spaaka, je v skladu z okvirom, ki so ga angleški državniški določili za pogajanja o zapadnem paktu. Mnogo pozornosti zbujajo trditve, da je belgijski zunanji minister Spaak zagotovil Angliji in Franciji, da ne bo započel nobenih lokalnih pogajanj z Nemčijo, dokler ne bodo končana angleško-nemška pogajanja o za-

padnem paktu. To je znaten uspeh rednega spomladanskega zasedanja sveta DN, s katerega se angleški zunanji minister ni mogel vrniti brez zadovoljstva v London.

Anglija in zapadni pakt

London, 30. maja. d. Angleška vlada nadaljuje prizadevanja, da bi postala razprava o zaključitvi zapadnega pakta konkretnjša. Kakor javlja »Sunday Times«, so v zunanjem ministrstvu že izdelali noto, ki jo bodo poslali v tej zadevi Nemčiji. Nart te note bodo morali se redigirati, ker so se angleško-francoska pogajanja o tem vprašanju komaj pričela. Za končno določitev angleškega stališa hočejo počakati tudi na napovedano belgijsko noto kot odgovor na zadnjo nemško in italijansko spomenico. Kakor trdi nadalje »Sunday Times«, bo angleška nota skušala ustreči nemškimi željam glede zapadnega pakta, čeprav angleška vlada ni pripravljena opustiti svojega temeljnega načela, da more predstavljati zapadni pakt samo del splošne rešitve evropskega vprašanja, v kateri bi se upoštevala tudi vzhodna Evropa. Prav tako ni mogoče pričakovati, da bi angleška vlada opustila zahtevo, naj se tudi nova pogodba sklene v okviru Društva narodov. Če bi se Nemčija izrazila pripravljeno za izpolnitev teh angleških pogojev, bi bila po mnenju lista tudi Anglija pripravljena za koncesije v kolonialnih vprašanjih.

Ruždi Aras v Londonu

Bourget, 30. maja. AA. Iz Zeneve so sredi prispeli z letalom v Pariz zunanji minister Eden, Ruždi Aras, in Delbos ter državni podtajnik Vienot. Zvečer ob 19. sta se Eden in Ruždi Aras z letalom odpeljala nazaj v London. w

Nemčija odpovedala konkordat?

Pariz, 30. maja. o. Nocoj se je tudi razširila vest, da je nemška vlada odpovedala konkordat z Vatikanom, vendar pa ni bilo mogoče dobiti iz Berlina potrditve.

Antonescu v Parizu

Pariz, 30. maja. d. Rumunski zunanji minister Antonescu, ki je prispel včeraj iz Zeneve, da se sestane k važnim razgovorom s člani francoske vlade, bo ostal v Parizu do torka. Imel bo tudi razgovore s finančnim ministrom Auriolem in trgovskim ministrom Bastidom. Včeraj dopoldne je najprej posetil ministra za letalstvo Cota, ki je imel v zadnjih dneh z rumunskim ministrom za letalstvo Iriescum dve važne razgovore.

Mussolini in razorožitev

Milan, 30. maja. AA. »Popolo d'Italia« je danes objavil daljši članek, v katerem je zavrnil komentarje, ki jih je inozemski tisk objavil o Mussolinijevih izjavah nekemu amerišemu novinarju. List pravi, da Mussolini nikakor ni pozval prezidenta Roosevelta, naj skliče svetovno konferenco za razorožitev, nego je novinarju odgovoril samo na vprašanje, kakšno bi bilo njegovo stališče v primeru, če bi Roosevelt sklical tako konferenco. Mussolini je dejal, da bi bilo pričakovati, da bo taka konferenca v tem času uspešna. Italija bi se je bržkon udeležila. Mussolini je nadalje izjavil, da bi bila popolna razorožitev praktično in teretično nemogoča. List ugotavlja na koncu, da je Italija sprito splošni razmeri v svetu prisiljena oboroževati se sistematsko in temeljito.

Lord Plymouth v Helsinkih

Helsinki, 30. maja. AA. V Helsinke je prispel z letalom lord, ki so ga sprejeli znanji min. Holsti, angleški in finski poslanci v Londonu ter zastopnik tiska, Lord Plymouth. Lord Plymouth je bil v Helsinkih radi utrditve prijateljskih odnosov med Finsko in Anglijo. o v

Morilec iz Čabrač aretiran v Zagrebu

Jovan Stamenković izpoveduje, da ga je k umoru nagovorila Sinkovčeva žena

Zagreb, 30. maja. o. V Zagrebu so aretirali Jovana Stamenkovića, ki je služil pri obmejni straži pa je bil odpuščen. Stamenković je izvršil pred dnevi stražen zločin v Čabračah v Poljskemu dolini. Ubil je posestnika Janeza Sinkovca in sicer, kakor izpoveduje v dogovoru z njegovo ženo Katarino. Nato je pobegnil v Zagreb, kjer je bil sedaj aretiran. Sinkovca je v mlino zaklal z nožem. Na sled so prišli morilcu na ta način, da so orožniki prešli pismo, ki ga je pisal Katarini iz Zagreba in v katerem je prosil za denar. Orožniki v škofiji Loki so o prejemu tega pisma takoj obvestili zagrebško policijo. Ko je prispela njihova brzojavka v Zagreb, so organi odšli na Paromlinsko cesto št. 30, kjer so našli Stamenkovića. Takoj ob njihovem prihodu jim je Stamenković izjavil: »Vem, zakaj ste prišli. Odpeljite me! Na policiji je pri zaslišanju priznal, da je umoril Janeza Sinkovca na nagovor njegove žene, ki mu je obljubila denar. Morilec Stamenković so davi močno zastrazena odpeljali v škofijo Loko, kjer vodijo o umoru na daljša preiskava.

Letalski napad na nemško križarko

Ker je križarka »Admiral Scheer« obstreljevala dve republikanski letali, sta odgovorili z bombami in jo zadeli

Valencia, 30. maja. AA. Po informacijah tukajšnje radijske postaje je tuja vojna ladja, brzokone nemška križarka »Admiral Scheer« obstreljevala dve španski vladni letali, ki sta krožili nad otokom Ibiza. Letali sta zaradi tega spustili na ladjo 12 bomb. Štiri bombe so ladjo zadele. Letalca sta opazila, da je na vojni ladji nastalo več eksplozij.

Vojno ministrstvo je davi objavilo naslednji komunikat:

Snoči krog 17. sta bili dve vladni letali na izvidniškem poletu nad Baleari. V trenutku, ko sta preleteli otok Ibiza, je neka tuja vojna ladja, ki je bila zasidrana kakih 200 m daleč od obale, pričela letali obstreljevati, čeprav nista izvršili nikakega sovražnega dejanja niti napram obali, kaj šele napram vojni ladji. Letali sta se pričeli braniti in sta odvrgli več bomb na ladjo. Izmed 12 bomb, ki sta jih spustili, so štiri ladjo zadele. Sodeč po sprejetih radiogramih je bila ta ladja nemška križarka »Admiral Scheer«.

Po sklepu nevtralnostnega odbora imajo tuje vojne ladje nalogo vršiti kontrolo v španskih vodah, toda šele 10 milj daleč od obale, vojna ladja »Admiral Scheer« pa se je nahajala v samem zalivu Ibiz. Nahajala se je v vo-

dah, ki po sklepih nevtralnostnega odbora niso postavljene pod kontrolo nemške, nego francoske vojne mornarice.

London, 30. maja. AA. Reuterjev urad je objavil uradno poročilo valencijske vlade o incidentu na otoku Ibiz. Agencija pravi, da nemški merodajni krogi še niso prejeli podrobnega poročila o spopadu nemške križarke »Admiral Scheer« in dveh španskih republikanskih letal. Agencija beleži tudi glasove, da so španska republikanska letala v zadnjih dneh poizkušala že več napadov na nemške vojne ladje.

20 mrtvih, 73 ranjenih

Berlin, 30. maja. d. Nocoj je nemška vlada objavila komunikat, po kateri je bilo vsled napada španskih vladnih letal na oklopnico »Admiral Scheer« ubitih 20 nemških mornarjev, 73 pa ranjenih. Nemška vlada se je zaradi tega napada odločila za izredne ukrepe in je že danes obvestila o njih londonski odbor za nevmešavanje.

Oklopnica »Admiral Scheer« je bila zadeta dvakrat od letalskih bomb in je odplula v Gibraltar.

Deklaracijska proslava JRZ v kinu Unionu

Ljubljana, 30. maja. Dopoldne je ljubljanska JRZ v uniojski kinodvorani priredila slavnostno akademijo v proslavo dvajsete obletnice majske deklaracije. Dvorana je bila pestro okrašena s slovenskimi zastavami in zelenjem. Okrog 11. se je v polno zasedeni dvorani pojavil v spremstvu bana notranji minister dr. Anton Korošec, pozdravljen v vzkliki in cvetjem od predsednika JRZ in raznih organizacij.

Ko je železničarska godba odigrala državno himno, je župan dr. Adlešič predložil vdanostne brzojavke Nj. Vel. kralju, Nj. Vis. knezu namestniku in nadškofu Jegliču. Nato se je vršil kratek umetniški program, nakar je nastopila godba Cilka Kerkova, ki je proslavljala delovanje slovenske žene na polju deklaracijskega gibanja. Za njo je stopil na oder minister dr. Korošec, ki so ga navzoče narodne noše pozdravile s cvetjem in klici: »Živio rešitelj slovenske zastave!«

Govor ministra dr. Korošca

V svojem govoru je minister dr. Korošec uvodoma na kratko očrtal politično situacijo pomladi leta 1917. Nato je izrazil svoj globoko zahvalo onim borec, ki so največ pripomogli, da je ideja majske deklaracije prešla v kri in meso slovenskega naroda. Predvsem je to nadškof dr. Jeglič, ki je avgusta 1927 prvi podpisal ljubljansko deklaracijo. Da se je deklaracijska misel mogla razširiti tudi na jugu, gre predvsem zaslugi zagrebškemu nadškofu Bauerju, škofu Mahničju in pa frančiškanki Minister Korošec je nato evociral spomin na dr. Kreka, ki je že l. 1916 navdih nemškim zmagam gledal jasno v bodočnost. Govornik se je spomnil ozkega zavezništva s češkimi poslanci v dunajskem parlamentu. Nato je ocenil znatna majske deklaracije, s katero je dobil pokret za osvoboditev svoje zunanjo formo. Deklaracija je eden od najvažnejših dokumentov v zgodovini Slovencev. Ona je sprožila tudi polobne izjave ostalih slovenskih narodov v Avstriji. Centralne države so se zrušile pod pritiski antantne sile, v kateri je brezprimerno junaštvo Srbov igralo veliko vlo-

go. Toda avstro-ogrska monarhija je že pred porazom na bojiščih propadla vled notranjega razkroja, ki je bil posledica nacionalnih stremeljenj slovenskih narodov. Za nas Slovence znači deklaracijska ideja samostojno opredelitev za Jugoslavijo. Ko so zapadni zavezanci še razmišljali, da bi trebalo Avstro-ogrsko samo oslabil, so jih Čehi in pa Slovani na jugu monarhije postavili pred izvršen čin s tem, da so proklamirali nacionalne države. Minister dr. Korošec je nato podal sliko deklaracijskega pokreta, omenil je skupno izjavo čeških in jugoslovanskih poslancev od 6. decembra 1917, spomenico Jugoslovanskega kluba od 31. januarja 1918 in zagrebško resolucijo od 3. marca 1918, ko so zaslupniki vseh jugoslovanskih političnih strank zahtevali svojo narodno neodvisno, na demokratski osnovi urejeno državo in ko je habsbursko žezlo že popolnoma odpadlo. Dne 16. oktobra 1918 je poskušal avstrijski cesar okraniti si vsaj zvestobo Slovencev, toda tlo je prepozno in zaslopnik Jugoslovanskega kluba mu je to odkrito povedal. Enalu nato je prišel prelom in Narodno vodo v Zagrebu je proklamiralo idejo popolnega združenja vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev. Minister dr. Korošec je končil svoj govor: Kaj je danes naša naloga? Slovenci in Slovenke združimo svoja srca za visoki cilj, da posvetimo vse svoje sile in sposobnosti za srečo in napredek slovenskega naroda in skupni domovini.

Govor dr. Korošca je bil burno poudarjen s klici: Živio slovenski voditelj! Živio rešitelj slovenske zastave! Živela deklaracija iz leta 1933!

Nastopil je govorniki zbor ob spemljevanju klavirja in godba je zasrvala srlovsko himno, nato pa triglavsko korčajo.

Ko so se ljudje razhajali, je skupina mladih ljudi z veliko slovensko trobovnico na čelu demonstrirala po ljubljanskih ulicah. Njeno vzklikanje je zbudilo ot časa do časa živahne reakcije s strani ljubljanskega občinstva, na nekaj mestih je prišlo tudi do medsebojnih prekanj in survanja, toda policija je ektrno spremljala povorko, ki se je nazadnje v miru razšla.

zervnih oficirjev in bojnikov, ki se je izpremenil v enodušno manifestacijo za mladega kralja Petra II. in našo vojsko. Vsi sklepi kongresa so bili tokrat sprejeti soglasno. Kongres je vodil predsednik osrednjega odbora Nikodije Bogdanović, ki je po otvoritvi pozdravil prisotne delegate ter v lepem govoru poudarjal pomna polikica rezervnih oficirjev in bojnikov v obrambi kralja in domovine. Počastil je tudi spomin pokojnega kralja Aleksandra I. Ureditelja, ki so ga počastili vsi prisotni s enominutnim molkom. Prizdravne brzojavke so bile poslale Nj. Vel. kralju Petru II., Nj. Vis. knezu namestniku Pavlu, predsedniku vlade in vojnotni ministru. Poročila uprave so bila soglasno sprejeta, nakar so bile odobrene nekatere manjše izpremembe pravil.

Po oficelnem delu kongresa je bil izvoljen kandidacijski odbor za volitve, v katerega je bil imenovan dr. Peric iz Ljubljane. Ob 13. je bila izvoljena nova uprava, v kateri je predsednik dr. Nikodije Bogdanović, podpredsednik pa Ladislav Jurec iz Ljubljane. Prav tako je bil izvoljen soglasno nadzorni odbor, v katerem je poleg drugih Anton Krivina.

Mednarodni železničarski kongres v Parizu

Beograd, 30. maja. p. Prihodnji tork bo v Parizu odprt mednarodni železničarski kongres, na katerem se bodo zbrali zastopniki 42 držav. Jugoslovensko delegacijo bo vodil pomočnik generalnega direktorja državnih železnic Milan Jović. Poleg drugih bo v delegaciji tudi načelnik direkcije državnih železnic v Ljubljani, Alojz Fink.

Burna seja londonskega odbora za nevmešavanje

Italijanska pritožba zaradi napada na italijanske vojne ladje v Palmi

London, 30. maja. br. Londonski odbor za nevmešavanje je imel včeraj zelo burno sejo, na kateri so razpravljali o protestu italijanske vlade proti bombardiranju tujih vojnih ladij po španskih vladnih letalih. Italijanski delegat je utemeljeval pritožbo in navajal, da so vladna letala bombardirala neko italijansko vojno ladjo na Mallorci. Več bomb je zadelo oficirsko kabino. Šest oficirjev je bilo ubitih, poveljnik in več drugih pa ranjenih. Tudi v bližini angleških in nemških ladij so padale bombe. Grandi je zahteval, naj odredi londonski odbor energijske ukrepe proti bombardiranju vojnih ladij, ki izvajajo mednarodno pomorsko kontrolo po nalogu odbora samega. Njegovi zahtevi se je pridružil tudi nemški delegat, ki je zagrožil, da bodo nemške vojne ladje skupno z italijanskimi v nasprotnem primeru same napravile red. Naj bo to zadnji opomin valencijski vladi. Ruski delegat Majeki je zahteval pojasniti, kako pridejo nemške vojne ladje na Mallorco, ko jim je odrejen docela drug predel španske obale. Na koncu je odbor sprejel resolucijo, v kateri obžaluje smrt italijanskih oficirjev ter izraža obžalovanja, da so bile dejelne napadov celo vojne ladje, ki so v službi mednarodne kontrole. Odbor bo pozval oba španska labora, naj se v bodoče strogo izogibata takim napadom, ki bi mogli dovesti do nezaželenih konfliktov v trenutku, ko streme vsa prizadevanja za tem, da se napravijo tragičnim dogodkom v Španiji konec. Končno je odbor sprejel na znanje zagotovilo, da se bo v Palmi na Mallorci uredil nevtralen pas, dostopen vsem tujim vojnim ladjam, ki sodelujejo pri mednarodni pomorski kontroli.

Odbor za nevmešavanje bo imel sejo zopet jutri popoldne, ko bo razpravljali o ukrepih za zaščito trgovskih ladij. Po sedanjem dogovoru ladje lahko plovejo v španska pristanišča, če se podvržejo običajnim formalnostim, kadar pa so v pristanšču, nosijo same odgovornost na vso nevarnost. Uporniške oblasti so označile varnostna področja v več lukah. Po poročilih ki jih je dobila britanska vlada, je tudi valencijska vlada pripravljena določiti takšna področja. Dokler se to ne zgodi, bosta obe vojujoči se stranki na španskem, ka-

kor trdijo, storili vse, kar je mogoče, da pri bombardiranju ne bodo trpele škodo tuje ladje.

Grožnja poveljnika nemške eskadre

Valencia, 30. maja. AA. Davi je poveljnik nemške eskadre na Sredozemskem morju poslal vojnomu ministrstvu v Valenciji naslednji radiogram: V poslednjih dneh so letala po vaši odredbi večkrat preletela nad nemške vojne ladje, ki vršijo svojo nalogo v kontrolnem pasu, da bi jih napadla. Tako približevanje letal k vojnim ladjam drugih držav je v nasprotju z mednarodnimi običaji. Zato vas prosimo, da prepoveste polet nad nemškimi vojnimi ladjami. Za primer, če bi se to ponovilo, smo odredili primerne protukrepe. Kontreadmiral Fessel, poveljnik nemških pomorskih sil v španskih vodah.

Vojno ministrstvo je odgovorilo poveljniku nemških vojnih ladij:

Ni točno, da je bil izvršen napad na tuje vojne ladje, ki izvajajo nadzorstvo v španskih vodah. Ako se kontrola vrši na mestih, ki so z določeno dolžino oddaljena od obale, kakor je odredil nevtralnostni odbor, se tuje vojne ladje ne izpostavljajo nikakemu riziku in nobeni nevarnosti od strani našega letalstva in naše vojne mornarice, ni pa mogoče dati nikake garancije, če se tuje vojne ladje zasidrajo brez vsakega poviada v lukah, ki predstavljajo središča delovanja upornikov, proti kateremu se zakonita španska vlada mora boriti.

Povečana napetost

Berlin, 30. maja. AA. Položaj, ki je nastal po znanih incidentih po bojih na Mallorci je zelo težak. Vse, kar je bilo sporočeno po teh incidentih marksiptom v Valenciji, bodo morali v Španiji razumeti z vso resnostjo, ker bi bili Nemčija in Italija prisiljeni drugače poseči po drugih sredstvih. Listi ostro napadajo vlado v Valenciji kakor tudi moskovske boljševice, o katerih pravijo, da so sokrivci omenjenih incidentov.

šilo več hiš. Štirje ljudje so bili hudo poškodovani.

Davi med 8.30 in 9. uro je 28 trimotornih letal istega tipa napadlo Sero Lemonas in Larabeso. Nekli vladni oficir, ki je bil pred kratkim ujet od nacionalistov, je včeraj zopet pribežal nazaj. Izjavil je, da je nacionalistična vojska na vsej baskiški fronti sestavljena izključno iz tujih protostojcev.

Iz Francovega tabora

Salamanca, 30. maja. AA. Tukajšnja radijska postaja je objavila naslednji komunikat: Na sektorju pri Amorebiete so se operacije nacionalistične vojske nadaljevale. Nacionalisti so zavzeli vse vrhove, ki dominirajo nad Bilbaom. Na drugih frontah ni bilo nikoli nikakih važnejših izprememb.

Včeraj popoldne se je 8 tujih trimotornih napadalnih letal pojavilo nad Santandrom in ga pričelo bombardirati. Letala so spustila na mesto 150 po večini zažigalnih in težkih bomb. Nekatere bombe so zadele tudi vas San Romeni, v kateri se je poru-

S španskih bojišč

Na baskovskem bojišču se razvijajo topniški in letalski spopadi

Madrid, 30. maja. AA. Tukajšnja radijska postaja je snoči ob 22. objavila kratak uradni komunikat o položaju na baskovski fronti. V njem pravi, da je bilo včeraj v vseh odsekih le topniško obstreljevanje iz obeh strani. Na centralni fronti ni bilo nikakih posebnih dogodkov.

Po informacijah poročevalca agencije Havas so uporniki včeraj izvršili hud napad na hribo Xeramo. Napadajoče oddelke so močno podpirala letala, napad pa je bil delno uspeh. Nacionalisti so nekoliko zboljšali svoje postojanje in še to za ceno velikega števila žrtev.

Včeraj popoldne se je 8 tujih trimotornih napadalnih letal pojavilo nad Santandrom in ga pričelo bombardirati. Letala so spustila na mesto 150 po večini zažigalnih in težkih bomb. Nekatere bombe so zadele tudi vas San Romeni, v kateri se je poru-

Kongres rezervnih oficirjev

Beograd, 30. maja. p. Ob prisotnosti odposlanca Nj. Vel. kralja zrakoplovnega podpolkovnika Sondermajerja ter zastopnikov raznih ministrstev ter patriotskih organizacij je bil danes letni kongres za-

Kronika od sobote do ponedeljka

Ljubljana, 30. maja. Maj se posavlja z izredno toplimi dnevi. Zlasti današnja nedelja je razlivala obilje zlate solne luči. Meščani so hiteli na deželo in v kopališča; zlasti Ilirija je bila ves dan dobro zasedena. Z dežele pa so prihajali oni, ki jim je prireditev v Unioinu dala povod, da so obiskali belo Ljubljano. Po ulicah je bilo živahno od ranega jutra. Telovski procesiji sta imeli šentjakobska in frančiškanska fara. Zlasti procesija frančiškanov je bila velika in pompozna. Igrala je godba dravske divizije pod vodstvom kapelnika Živanovića, častna četa je oddajala salve. Za nehom so se razvrstili nekateri mestni svetniki z zastopnikom dravske divizije in drugimi predstavniki. Po procesijah in po končanem zboru v Unioinu pa so šle po ljubljanskih ulicah skupine manifestantov, ki so vzklikali na čast majski deklaraciji, slovenski zastavi,

Sloveniji itd. Policija je skrbela, da se je vse razvijalo v redu. Kar se kriminala tiče, policija ni imela mnogo opravka; tudi reševalna postaja ni imela mnogo dela. Pripetila sta se samo dva manjša incidenta. Po kresovanju v noči od sobote na nedeljo se je vrčala z Gradu skupina kresovalcev, med njimi mestni delavec Fajon. V študentovski ulici je skupina srečala tri mlade ljudi. Zaradi raznih vzklikov je prišlo do prekanja. Trojica mladih ljudi je napadla Fajona, dočim so se drugi razbežali. Fajonu je morala nuditi pomoč reševalna postaja, ki ga je oddala v bolnišnico, katero pa je v nedeljo popoldne že lahko zapustil z obvezno glavo. Pri današnjih pohodih po Ljubljani pa so manifestanti napadli nekega pasanta in mu prebil spodnjo ustnico. Bilo je še nekaj manjših incidentov, ki pa niso imeli posebno hudih posledic.

Zveza zasebnih nameščencev manifestira za pravice nameščenskega stanu

Zveza društev privatnih nameščencev je imela popoldne v dvorani OUZD svojo letno skupščino, h kateri se je zbralo lepo število delegatov iz vseh krajev banovine. Na dnevnem redu je bila tudi razprava o nekaterih preloženih socialnih in stanovskih vprašanjih, tako da se je zborovanje razvilo v odločno manifestacijo za pravice vsega nameščenskega stanu.

Zborovanje je vodil predsednik Joško Zemljčič. Iz poslovnega poročila, ki je bilo delegatom pisмено predloženo, povzamemo, da zveza združuje 17 samostojnih in 3 okrajna društva, 6 krajevnih skupin, 2 krajevna odbora in 1 krajevni pododbor. Njene organizacije delujejo na Jesenicah, v Kranju, Ljubljani, Vevčah, Kamniku, Zagorju, Trbovljah, Hrastniku, Kočevju, Krmelju, Rajhenburgu, Laškem, Celju, Mariboru, Rušah, Gornji Radgoni, Slovenski Bistrici in

vzelo. V vsej državi so si nameščenci edini v tem, naj se zavarovanje takoj razširi na vse panoge na osnovi decentralizacije. Odločnemu nastopu zveze in simpatijam, ki jih je akcija deležna v naši gospodarski javnosti, gre zasluga, da se je tudi v finančni zakon za leto 1937/38 vnesel stari amandman v smislu njenih zahtev. Minister socialne politike lahko urodbi o razširjenju zavarovanja takoj izda. Nedavno se je pri njem zgledala delegacija PZ in dobila zagotovilo, da bo uredba izšla še v mesecu maju.

V pogledu bolniškega zavarovanja je zveza odločno nastopila proti zavlačevanju narčta, da se poveča »Slajmerjev dom«. V Delavski zbornici so se pričela po zadnjih volitvah 1. 1933. tretirati nameščenska vprašanja z isto pozornostjo kakor delavska, kar je brez dvoma zasluga zveze, ki je izvojevala ustanovitve posebnega nameščenskega odeska. Nameščenci pa stoji na stališču, da se morajo brez odlašanja razpisati nove volitve v zbornice. Za bližnjo bodočnost si je zveza začrtala naslednje naloge: razširitev pokojninskega zavarovanja, revizija zakona o pokojninskem zavarovanju,

GARDEN-PARTY

sreda 2. junija

Mežici. Organizacija praktičnih tehnikov v Ljubljani pravkar snuje podobore v Celju, Mariboru in na Jesenicah, pripravila pa se tudi ustanovitve splošne nameščenske organizacije za kamniški okraj. Ponovno je letos postalo član zveze Društvo slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov v Celju, vstopila pa je tudi novov ustanovljena Organizacija trgovskih in privatnih nameščencev v Trbovljah. Mimo ostalega podrobnega dela je zveza sodelovala tudi pri izdelavi službenega reda za rudarska podjetja in pri osnutku novega rudarskega zakona, ki naj bi nadomestil stari zakon iz leta 1854. Značilno pa je, da ministrstvo ni smatralo za potrebno, o tej stvari uradno zaslišati Delavsko zbornico in prizadete organizacije. Med uspehe je treba prišteti tudi sklep Pokojninskega zavoda, da zgradi na Jesenicah stanovanjsko hišo za tamotnje nameščence. KID je stavila v ta namen brezplačno zemljišče na razpolago in prevzela garancijo za obrestovanje, tako da bo hiša še letos dograjena.

O priliki stavkovnega gibanja tekstilnega delavstva je DZ sestavila osnutek kolektivne pogodbe za nameščence, ki ga je tajništvo zveze razposlalo vsem onim včlanjenim društvom, ki imajo organizirane nameščence iz tekstilnih tovarn. Značilno pa je, da ni bilo med njimi nikogar, ki bi si upal zahtevati po kolektivni pogodbi zastopati pred delodajalcem. Borba za razširitev pokojninskega zavarovanja za vse državne doosej še ni prinesla ugodnega zaključka. Po nedavno izdani uredbi se prične 1. septembra za vse državne izvajatelje delavske starostno in onemoglostno zavarovanje, medtem ko za nameščensko pokojninsko zavarovanje ministrstvo ni ničesar pod-

Kazinski vrt

nju, reorganizacija bolniškega zavarovanja, teritorialna razmejitev zasebno-društvenih bolniških blagaj, povečanje sanatorija TBPD v Ljubljani in graditev sanatorija v Mariboru, zavarovanje za primer brezposelnosti, jasnost obrtnega zakona, okvirne ministrske uredbi o odpiranju in zapiranju lokalov, uvodni zakon k trgovinskemu zakonu, rudarski zakon, sklepanje kolektivnih pogodb za nameščence, združitev socialnega zavarovanja, samostojna nameščenska zbornica, izboljšanje prejemkov nameščencev ter gradnja stanovanjskih hiš PZ v Kranju in Mariboru.

V debati o poslovnem poročilu so kot gostje podali izčrpana poročila direktor PZ dr. Vrančič, predsednik TPD Klinar in podpredsednik PZ Tavčar. Direktor dr. Vrančič je sporočil, da bo še prihodnje dni podpisana uredba o razširitvi pokojninskega zavarovanja na vse državo. Predsednik Klinar, ki je govoril o bolniškem zavarovanju nameščencev, je izjavil, da so načrti za povečanje »Slajmerjevega doma« izdelani. Podpredsednik PZ Tavčar je govoril o pokojninskem zavarovanju s posebnim ozirom na nameščence, nato pa sta poročala še predsednik Zemljčič o poslovanju bolniške blagajne in pomočnik direktorja PZ dr. Kostl o socialnem položaju zasebnih nameščencev in o nalogah socialne zaštite. Na koncu je bil izvoljen desodajni odbor pod predsedstvom Jožka Zemljčiča.

Klic slovenskih profesorjev po izbolšanju njihovega stanja

V dvorani Trgovskega doma so se dopoldne zbrali srednješolski učitelji k običnemu zboru ljubljanske sekcije Jugoslovenskega profesorjskega društva. V smislu društvenih določil je skupščina izbrala svoje poslovno predsedstvo s prof. dr. Pečovnikom iz Maribora na čelu, ki je pred prehodom na dneveni red prečital vianostni brzojavki Nj. Vel. kralju Petru II. in Nj. Vis. knezu-namestniku Pavlu ter pozdravni brzojavki poslovnemu in trgovinskemu ministru. Brzojavke so zborovalci sprejeli z živahnim odobravanjem. Zatem se je predsedujoči v toplih besedah spominal 70-letnice zaslužnega vzgojitelja in literarnega delavca msgr. dr. Josipa Debeveca, hkratu pa je počastil spomin med letom umrlih članov direktorja Josipa Mazjja, dr. Ivana Arnejca, dr. Ljudevita Pivka in pravkar tako tragično preminule prof. Vere Novak-Dostalove.

Iz poročila, ki ga je skupščini predložil predsednik, sekcije prof. Grafenauer, povzamemo, da število brezposelnih filozofskih absolventov čedalje bolj narašča, čeprav se že močno občuti pomanjkanje učnih moči na srednjih šolah. Bolje je rešeno vprašanje razdelitve učencev po posameznih zavodih. Zakonske določbe pravijo, naj ima vsak zavod maksimalno le 20 oddelkov in samo 800 do 900 dijakov. To število je bilo do nedavna v večini ljubljanskih srednjih šol prekracheno, vendar se je položaj znatno izboljšal z izdavo nove gimnazije za Bežigradom, z otvoritvijo dveh razredov nove ženske gimnazije na učiteljski in 4 razredi uršulinske gimnazije. Upanje je, da bodo tudi mestnemu liceju drugo leto vrnjeni višji razredi. Nerešeno pa ostane še vprašanje gimnazije v Kočevju in ženske gimnazije v Mariboru. Potrebno je tudi zidanje novih šolskih poslopj.

Delo sekcije je potekalo v tesnem sodelovanju s sorodnimi stanovskimi, prosvetnimi in humanitarnimi organizacijami. Sekcija je s svojimi odskali agilno delovala, zlasti se je izkazal odsek za šolske knjige in odsek za zblizanje s slovenskim narodi. Vprašanje profesorjskega zavarovanja se je rešilo na ta način, da so se profesorji priključili zavarovalnemu društvu banovinskih uradnikov. V to društvo je pristopilo že 46 članov. Sekcija je nadaljevala zbiranje akcijo za zgradbo profesorjskega doma, ki se bo gradil bodisi v Ljubljani, bodisi

ob morju ali v kakem gorskem kraju. V domu bodo našli člani priliko počitka, služil pa bo tudi za okrevanje, zlasti še, ker slab gmojni položaj profesorjev ne dopušta letovanja kjerkoli. Čeprav je društvo s ciklom rednih mesečnih predavanj opozorilo na našo javnost na težke razmere, ki vladajo na naših srednjih šolah, so ostala najbolj aktualna stanovska vprašanja skoraj popolnoma nerešena. Že dolgo poudarjamo potrebo novele k srednješolskemu zakonu, novele k zakonu o monoplu šolskih knjig, potrebo reforme učnih načrtov, reformo šolske administracije, potrebo novele k uradniškemu zakonu in prvenstveno reformo, povišanje plač. Kljub temu, da smo vedno opozarjali na kriče krivice in pomanjkljivosti v prosvetni politiki, ni bilo mogoče doseči izboljšanja v teh vprašanjih. Že lansko leto je čakalo na napredovanje okoli 800 članov. V teku letošnjega leta se je pa to število povečalo za 200%. Glavna uprava ni mogla izposlovati niti postavitev supletov v 8. skupino. 200 supletov s položnim profesorjskim izpitom čaka že po dve in več, celo po sedem let. Profesorjem se godi izmed vseh uradnikov največja krivica, čeprav nosijo največja bremena in največjo odgovornost v našem javnem življenju. Glavna uprava in posamezne sekcije so vlagale prošnje, pritožbe, proteste, opozarjale merodajne činitele na obupno stanje profesorjev.

Od septembra lanskega leta si je društvo stavilo za glavno nalogo, doseči zakonite novele k srednješolskemu zakonu in redna napredovanja. Načrt novega državnega proračuna za leto 1937/38 je predvidel zadostno število mest za napredovanje, tako da bi mogli napredovati prav vsi od VIII. do III/2 skupine. Novih postavitev je proračun predvideval toliko, da bi s prihodnjim šolskim letom dobil vsak profesor le normalno učno obveznost tedenskih 18 ur. Dobili smo od samega prosvetnega ministra zagotovilo, da bodo napredovali vsi profesorji, ki so zadostili zakonskim pogojem. Kljub vsem prizadevanjem in storjenim obljubam pa se napredovanja niso izvršila. Napredovanja so možna le tedaj, kadar je poleg praznih mest odprtjen zanj tudi kredit. Slednji pa je bil tako majhen, da je bilo predvidenih le 38 supletov s položenim profesorjskim izpitom v VIII. skupino. Gmotno stanje profesorja je obupno,

predvsem za začetnike in posebno še za one suplente, ki so samo dodeljeni za delo v Ljubljano. Plača, ki ni več skromna, temveč pomeževala za inteligenta, zadostuje kvečjemu za njegov življenjski obstoj, ne pa še za družino. Prava katastrofa grozi tistim, ki jih preganja bolezen. Prosvetni krogi sami priznavajo težavni položaj, obljubljajo povišanje plač, a prepotrebni ukrepi ni. Ponovno so profesorji že opozarjali poklicane činitele in tudi danes ob 12. uri naslavlajo nanje enak apel, ker se temelji domov in šole že rušijo.

Razen tajnika prof. Urankarja in blagajnika dr. Novaka je v imenu odeska za šolske knjige poročal prof. Šolar. Odesk se je ustanovil po pobudi kongresa v Varaždinu in je imel namen, kritično pregledati učne načrte in knjige, izdelati metodična navodila ter osnovne zahteve za učne knjige. Poročilo odeska za manjšinska vprašanja, ki ga vodi prof. Gorup, navaja, da je odesk organiziral ekskurzijo ob naši severni meji od Dravograda mimo št. Ilja do Radgone. Ta ekskurzija je omogočila članom, da so spoznali in proučili narodnostne raz-

Važen zbor učiteljskih predstavnikov iz vseh srezov dravske banovine

Dopoldne so se zbrali v Ljubljani zastopniki učiteljskih društev iz vseh 34 šolskih srezov dravske banovine. Z njimi so prišli na posvet tudi člani upravnega in nadzornega odbora sekcije JUU. Polnoštevno zbrani učiteljski predstavniki so zasedali v gornji dvorani »Grafike«.

Otvoritveno besedo je spregovoril predsednik JUU g. Ivan Dimnik iz Beograda, ki je predstavil tudi navzočega policijskega komisarja g. Polaka. Tajnik sekcije g. Metod Kumelj je prikazal stanje v organizaciji. Dotaknil se je finančnega zakona, ki je prinesel ugodnost bivšim učiteljem na šolah CMD in je priznal stanarino učiteljem, dodeljenim banskim upravam. Pri naša pa celibat, ki je proti osnovnim državljanjskim pravicam.

Naše šole potrebujejo novih učnih moči. V vsej državi bo nameščenih okrog 800 novih učiteljev, na dravsko banovino odpade 80 mest. Čaka pa na zaposlitev več sto mladih moči, ki so maturirale že pred leti. Nezasedenih je na Slovenskem okrog 250 razredov. Pred meseci ustanovljeni socialni fond, v katerega plačuje vse učiteljske naše banovine, se je izkazal že dni, ko je bil odpušen neki kontraktualni učiteljsko-družinski oče. Bil je čez noč brez za-

Brez vstopnine

služba, mestna kontrola zahteva od njega celo povrnitev prejemkov za več let nazaj. Za premostitve je določenih za vsi dravo okrog 80.000 din, za našo banovino desetina imenovanega zneska.

Zbor je pretresal dvojje vprašanje, ki sta življenjskega pomena. Cene stalno naraščajo, državno uradništvo pa prejema močno reducirane plače. Odločujoči gospodje so že pred meseci obljubili povrnitev reduciranih zneskov. Soglasno je bila sprejeta spomenica, ki živo ilustrira težko gospodarsko stanje naših uradnikov. Izrekla se je zahteva za avtomatično napredovanje, kakor so ga bili deležni pred leti. Sedanje napredovanje poedincev vzbuja splošno nejevoljo.

Te dni je dostavila kr. banska uprava odlok, da mora sedajni urednik »Učiteljskega tovariša«, ljubljanski učitelj g. Vekoslav Mlekuž opustiti urejevanje lista. Za to mesto ni zaprosil dovoljenja svojih predstavnikov oblasti, kakor to velevaljo predpisi. Proti odloku, ki nima odločilne moči, se bo urednik pritožil. Vendar je bil izbran nov urednik g. Ivan Kocjančič, vpo-kojeni učitelj. Šol. upravitelj Lebar iz Hrastnika je prikazal težko stanje učiteljskih ročnih del, ki jih je v naši banovini okrog 60. Za izboljšanje njihovega položaja je JUU že marsikaj pokrenilo. Pravega uspeha pa ni.

O nedavni seji glavnega odbora JUU, ki se je vršila v Beogradu in so ji prisostvovali zastopniki iz vseh banovin, je referiral učitelj g. Franjo Roš iz Celja. Podrobno je opisal sprejem pri ministru prosvete in o vprašanjih, ki so prišla takrat na dnevni red. Posebno pohvalno je bilo sprejeto njegovo poročilo, ki je poudarjalo, da je velika večina učiteljsva v naši državi tesno ramo ob ramenu s svojimi voditelji, za napredek šolstva in stanu.

Posebno izčrpano so razmotrivali zakon o narodnih šolah, ki se bo menda v kratkem spremenil. Ministrstvo je izdalo dopis, da se vrše priprave za spremembo zakona. Izražena je bila temeljna zahteva učiteljskega stanu: ločitev prosvete od politične uprave.

Nekateri banovine priporočajo večjo decentralizacijo učiteljske organizacije. Tudi predsedniški zbor dravske banovine si je osvojil predlog, naj se izvrši upravna reorganizacija JUU. Predsedništvo bi ne bilo potemtakem več vezano na Beograd. Tam bi bilo le posledično tajništvo z ekskurzijo. Vrhovno instanco pa bi tvorili predsedniki posameznih banovinskih sekcij. V idejnem pogledu bi ne bilo seveda nikakoli sprememb.

Zatem je prišel v razpravo »Roditeljski list«, ki ga namerjamo izdajati s prihodnjim šolskim letom mariborska Pedagoška centrala. Izrekla se je želja, naj bi se tiskal

Pri Pragerskem je iztirilo sedem tovornih vagonov

Ptuj, 30. maja. Pri prvem brzovoznem lovornem vlaku št. 1153, ki vozi skozi Ptuj ob 21.40, se je enoči v bližini Železniške postaje med Cirkovec in Pragerskem na madžarskem hladilnem vagonu, ki je bil polno naložen, zlomila os, zaradi česar se je sedem vagonov odrgalo in skočilo s tira. Škoda je precejšnja, k sreči pa ni bilo človeških žrtev. Na kraj nesreče so takoj poslali iz Maribora pomožni vlak ter so pod vodstvom puške progovne sekcije pričeli čistiti progo, da preprečijo večje zamude vlakov. Mednarodne brze vlake so dirigirali preko Varaždina in Zaprrežja, ostali potniški promet pa se je vršil s prestopanjem. Noč je bila proga za promet zopet prosta. V Ptuj je davi pripeljal pošto iz Pragerskega poštni zvež.

mere ob naši severni meji. Odesk izdaja tudi propagandne knjige in ima v zalogi zlasti še knjigo »Naši odstran meje«.

V splošnem pa je razprava na skupščini posvetila največ pozornosti osrednjemu življenjskemu vprašanju vsega profesorjskega stanu, gmošnemu vprašanju, ki spričlo svoje obupnosti kriči po neodoljivi remedurji. O položaju profesorjev so poročali profesorji Stopar, dr. Kolarič, Štrukelj, Kureš, Pavlin in Juš Kozak, ki so od vseh strani zarko osvetlili problem. Med razpravo je prihitel na zborovanje tudi predsednik glavne uprave prof. Radoje Knežević iz Beograda, ki so ga zborovalci živahno pozdravili in ki je tudi sam podal obširno poročilo. Na koncu je prof. Mirko Adlešić prečital resolucijo, ki v kratkem povzema vse najbolj nujne zahteve profesorjskega stanu: ureditev avtomatskega napredovanja, znižanje službene dobe na 30 let, priznanje nagrad za ekskurzije in honorarjev za privatne in praktične izpite, uvedba novele o prejemkih, kakor jo imajo sodniki, pri znanje stannine, kakor jo uživajo učitelji, namestitev zadostnega števila učnih moči. Pri volitvah je bil soglasno in z živahnim odobravanjem izbran pretežno stari odbor s predsednikom prof. Grafenauerjem in podpredsednikom dr. Pečovnikom na čelu.

Učiteljski tiskarni v Ljubljani.

V zadevi celibata učiteljev z neučitelji, ki izgube službo, če se po 1. avgustu poroče z neučitelji, je bilo dogajano, da je zletel okrog 400 takih žena iz poslednjih 35 let. Letno se je doslej poročilo okrog 13 takih učiteljev. Po zakonu morajo dobiti pred odpuštom odpravnino. Poročene žene učitelje dobivajo zmanjšane prejemke. Zato bi celibat udaril tudi državno blagajno. Utemeljeni razlogi za odpravo celibata bodo izročeni g. ministru pisмено.

Nato so prišle v pretres še nekatere druge pereče stanovske zadeve. Banovinska glavna skupščina se bo vršila 12. in 13. julija v Ljubljani, državna pa koncem avgusta v Skoplju, ki praznuje letos četrstoletnico osvobodjenja. Ob zaključku je bila

soglasno sprejeta spomenica

ki bo predložena vsem odločujočim činiteljem:

Državni uslužbenici smo bili od zedinjenja pa vse do danes samo dvakrat kolikor toliko primerno nagradjeni: prvič 1. 1920. z uredbi o draginskih dokladah in drugič 1. 1931. z uradniškim zakonom. Žal sta bili tudi ti edini svetli periodi prav kratki: prvo je kmalu zasenčila hitro naraščajoča draginja poveljnih let, druga je pa trajala samo 6 mesecev od 1. IV. do 30. IX. 1931. ko so se doklade zopet znižale. Na ta način smo bili državni uslužbenici od skoro 19 let samo leto dni materialno saturirani, med-

Vojaška godba — ples

tem ko so bila ostalih 18 let za nas leta pomanjka, a ni opoveči.

Posebno urodna je bila za nas ta dnja uredba o znižanju draginskih dokladov z dne 19. septembra 1935, ki je posebno pritila naša materialno najšibkejšo nižje uslužbenice in družine. Medtem ko druge države tekmujejo v nagradah za otroke, ki predstavljajo naraščajočo moč države, se je začelo pri nas varčevati pri materah in otrocih. Danes, ko smo se morali državni uslužbenici pod pritiskom razmer odpuštevati vsakemu kulturnemu in družabnemu življenju, ki nam ga kot inteligentom narekujejo naša duševna potreba in naša narodna zavest, ne iščemo v draginskih dokladah posameznih skupin nikakih reprezentacijskih dodatkov, ki naj bi služili za stanu primerno življenje na zunaj, ampak samo še sredstva za golo preživljanje nas, naših žena in naših otrok. Da še ne kažemo svetu vsega našega siromaštva in da še skušamo varovati sami enemu sredstvu, ki se ga oklepamo: dolgo vemo! Državni uslužbenici smo zadolženi za neverjetne vso! Zadolževati se moramo za obliko, za solanje otrok, za bolezn in smrt! Ker pa moramo te dolgove odplačevati, nam ostane po odbitkih za davke, pokojninski fond, za preprevi na plačo in po odplačilih corokov na dolg tako malo čistih prejemkov, da se moramo zadolževati za hrano in stanovanje. Tako se plaz, ki se ruši na nas zaradi nagle skoka cen življenjskim potrebščinam od dneva do dneva večja, a mi smo brez moči in se samo s stiahom spruščujemo, kakšne bodo posledice.

Po teh ugotovitvah vidimo samo eno rešitev: da nam država poveča prejemke, da bomo mogli živeti mi in naši otroci. Zato prosimo, da se državni uslužbenici rešijo iz neizdržljivega položaja, v katerega so zašli brez lastne krivde, tako da se brez odlašanja uveljavljata stara uredba o draginskih dokladah od 12. marca 1932. št. 10990/I, z dodatkom določb iz čl. 5 uredbi od 19. septembra 1935, ki se tiče zvišanja osebne doklade staroupojojen-

Fotografska razstava v Jakopičevem paviljonu

Vzlic prekrasnemu vremenu, ki je zvalo velike množice ljubljancev, v kolikor se niso udeležili svetnih prireditev, na pohode v zeleno naravo, je bila deležna pozornosti tudi razstava umetniških, tiskoprometnih in domoznanskih fotografij, ki jo je otvoril ob 9. dopoldne v prostorih Jakopičevega paviljona neumorni ljubljanski fotoklub. Splošna sodbja je bila ta, da se tako kvalitetnih in mnogovrstnih delom člani fotokluba doslej še niso nastopili v Ljubljani, čeprav je to že osma razstava njihove organizacije v petih letih in je vsaka izmed dosedanjih razstav pomenila v tem ali onem pogledu senzacijo. Med vidnejšimi osebnostmi, ki so poselele razstavo, so bili tudi nekateri, smo opazili dr. Moleta, zastopnika mestne občine, g. Golka Pipenbacherja, zastopnika Zveze za tujski promet, upravnika Narodne galerije g. Zormanja, in med obiskovalci z dežele J. Zupančiča, predsednika ljubljanskega fotokluba. Vedstvo razstave je sklenilo, da pokloni vsakemu stotemu obiskovalcu en izvod zbornika »Slovenska fotografija«, in kakor smo se informirali je bila že prvi dan prilika, da se eden teh zbornikov odda.

Preprečite revmatizem

a temeljitim zdravljenjem v začetnem stadiju! Piščančari, Beograd II, Maršala Pilaudskog 22, ali pa Piščančari, Zagreb, Strossmayerov trg 1/II kat Vam pošlje na željo brezplačno brošuro, ki Vam bo dala popolnoma o sodobnih metodah zdravljenja. 670 vroči vreli žvepelne bala kopališča Piščančari niso še nikdar razočarali.

Kopališče Piščančari prinaša ozdravljenje!

V zračnem prometu 70% popust na povratku

Praznovanje visokega jubileja Društva ostrostrelcev

V proslavo svojega visokega jubileja je ljubljansko Društvo ostrostrelcev, ki praznuje letos že 375letnico obstoja, pridelilo danes na svojem strelišču tekmovalno streljanje. Od osmih jutraj do večera — le z opoldanskim premorom dveh ur — so odmevali pod zelenim Rožnikom daleč po Rožni dolini strel iz pušk samih preizkušnih strelcev.

Prav posebne oficijelne svečanosti ni bilo, vendar pa je bilo Društvo ostrostrelcev deležno za svoj jubilej vse zaslužene pozornosti. Strelci, ki je bilo primerno okrašen in se je nad vhom svetilila med zelenjem letnica »375«, je med prvimi gratulanti obiskal g. brigadni general Dodić s soprogom. V imenu divizionarja in kot predsednik ljubljanskega strelskega okrožja je izrekel strelskemu glavarju g. Jeanu Schreyu in strelcem tople čestitke ter požel društvu mnogo razmaha v korist lepemu strelskemu sportu. — V imenu Zveze slovenskih lovskih društev je čestital predsednik dr. Viljem Krejči, v imenu mestne občine podžupan dr. Ravnhart, za SLD v Ljubljani pa predsednik g. inspektor dr. Stanko Bevk. Mariborski strelci, zadržani zaradi lastne prireditve, so poslali brzojavne čestitke.

Tekmovalci (15) so dopoldne streljali na letetečega goloba in zajca, uspeh je bil časten. Popoldne so streljali na štiri tarče in so bili uspehi takisto prav zadovoljivi. Saj pa je tudi bila bitka za krasna darila, ki so bila vsa razstavljena v posebni vitrini. Velik srebrni pokal je daroval strelski glavar Schrey, okovan čekan Zveza SLD, srebrno kaseto SLD, posamezniki pa še fine srebrne garniture. Za vsako tarčo sta bili po dve predmetni darila in še po štiri darila v denarju. Po tekmovalnem streljanju so člani, ki jih je zdaj skupno 56, streljali še na spominsko tarčo, ki jo da društvo pozneje umetniško poslikati. Dvorano na strelišču krasijo poleg nešteti portretov bivših strelskih glavarjev že tudi nekatere izvrstno poslikane spominske tarče, večji del s portretom popularnega »najmlajšega« glavarja g. Jeana Schreya, ki navkljub svojim 82 letom ostane neomajno zvest ljubljani do vsega, kar je v zvezi s streljanjem. In je najbolj vesel tega, da se društvo pomaloma pomlaja z novimi, svežimi močmi.

Rezultati tekmovalnega streljanja so bili objavljeni zvečer na slavnostnem banketu prirejenem na strelišču. Razdeljena so bila darila in izrečene tople čestitke. Vso jubilejno prireditev je vodil izkušni strelski mojster g. Heinrichar.

Ocvrti piščanci — najboljša vina

Nedelja v Mariboru

Maribor, 30. maja.

Zanimiva povorka

je krenila sinoči s Koroške ceste po Gospodski in Aleksandrovi cesti k spominski žari v mestnem parku. Povorka je bila organizirana v proslavitev 20letnice majniške deklaracije. Tvorilo jo je kvečjemu 50 štiristopov gasilcev, otrok in žena. Navzile malostevnosti povorke pa se zdi, da ni bilo v njej prave kompaktnosti. To je sklopiti iz raznih vzklikov. Na vzklike »Živela slovenska zastava« — na čelu povorke so nosili slovensko zastavo — so se iz sprejoda slišali protivzklici »Živela jugoslovenska zastava«. Na klice »Nazaj Orlac« so se čuli iz povorke in tudi od stranih, kjer je bila masa ljudi, vzkliki »Živel jugoslovenski Sokol«, kateri vzklik je zbudil navdušeno odobravanje množice, ki je ob straneh obdajala počlo povorko.

Tako je povorka v tem svojevrstnem razpoloženju prišla do spominske žare v mestnem parku, kjer je govoril o majniški deklaraciji prof. dr. Sušnik. Tudi tamkaj se je nudila opazovalcem zanimiva slika. Z ene strani so se slišali vzkliki »Živela slovenska zastava« in »Živela svobodna Slovenija«, z druge strani pa »Živela Jugoslavija«, »Živela jugoslovenska zastava« ter »Živel jugoslovenski Sokol«. Policija ni intervenirala.

Danes je bilo ob pol 12. v Unioinu zborovanje v proslavo majniške deklaracije, na katerem je najprej gledališka igralka E. Kraljeva recitala Gregorčičev »Naš narodni dom«, kakor je dr. Leskovar govoril o predgovorini majniške deklaracije. V dvorani je bilo okoli 1200 do 1500 ljudi. Iz ozadja so se iz posebne skupine slišali vzkliki »Živela Jugoslavija«.

Živahno gibanje naših strelcev

Sinoči je bil na Pobrežju občni zbor tamkajšnje marljive Strelske družine. Predsednik g. Caf je pozdravil številne navzoče, posebej oba zastopnika mariborskega strelskega okrožnega odbora gg. upravnika S. Rejo in učitelja F. Luknarja. Poročila so pričala o vnetem, zavednem delu poborških strelcev. Pri volitvah je bil izvoljen odbor z g. Cafom na čelu. Danes dopoldne pa je bila slovesna otvoritev letošnje strelske sezone na radvanjskem strelišču, združena s strelskimi tekmami. Navzoč je bil med drugimi mest. poveljnik general M. Milenković, predsednik mariborskega strelskega okrožja.

Nesrečna smrt

Na Aleksandrovi cesti 6 so našli mrtvo 36letno Elizabeto Kurnikovo, ženo banovnega uradnika. Takoj so bili o tem obveščeni mariborski reševalci, ki so si na vso moč prizadevali, da bi jo obudili k življenju z umetnim dihanjem. Toda vsa prizadevanja so bila zaman in je E. Kurnikova umrla na posledicah zastrupljenja s plinom, ki je nastopilo zaradi nesrečnega razsvetljavanja s plinom v kopalnici.

Teden dni filma

Francija prepoveduje gangsterske filme

Po kampanji, ki so jo začele v Ameriki razne organizacije proti »nemoralnosti« nekaterih ameriških filmov, je jela tudi francoska filmska cenzura prepovedovati vrsto filmov, ki so v celotni produkciji zavzemali precej velik delež in polnili blagajne kinov.

To so gangsterski filmi. Pobudo za njihovo odstranitev iz repertoarjev je dal notranji minister. Podružnice ameriških filmskih društev so že dobile mignilaj, naj takih filmov v bodoče ne uvažajo, ker jih ne bodo mogli nikjer igrati.

Kaj je temu vzrok? V zadnjem času se je v Franciji število zločinov neverjetno povečalo. Oblastva so mnenja, da letujejo na domišljijo zločincev zlasti ameriški gangsterski filmi s svojim divjim streljanjem in rafiniranimi metodami boja proti policiji. Reč se opaža, da je veliko število zločinov »sprijetih« prav po načinu iz ameriških gangsterskih filmov. Večkrat se je tudi zgodilo, da so zlasti mladoletni zločinci pri preiskavi izpovedali, da so zasnovali zamisel kakšnega zločina pri tem ali onem filmu. Zanimiv je bil primer pariškega zločinca Andréa Theuriera, ki je na nenavadno okruten način umoril neko žensko. Izpovedal je, da je bil pod strašnim vplivom filma »Amok«, ki ga je naravnost prisilil k zločinu.

V Franciji si ne domišljajo, da bodo s tem poboljšali zločince. Ne, doseči hočejo samo to, da takih filmov ne bo gledala mladina in se kvarila. Koliko bodo imeli pri tem uspeha, je seveda še veliko vprašanje, kajti nedvomno je dosti reči, ki utegnejo delovati na zločince še dosti bolj kakor gangsterski filmi.

Film »Lord Nelson«

Ob kronanju angleškega kralja so v Londonu prvič pokazali film »Lord Nelson«. Ta film prinaša v okviru napetega in zanimivega dejanja nastanek in razvoj angleške družbe »Lloyd«, katere zgodovina je tesno združena s razvojem angleškega imperija. Odigrava se v Napoleonovih časih. V filmu doživimo veliki prevrat moči, ki ga je povzročila Nelsonova zmaga pri Trafalgarju. Ta film so sprejeli v Angliji kakor kakšen naroden epos veličine in moči angleškega imperija. Sam kralj je želel, da so mu ga pokazali pri privatni predstavi na dvoru. Glavne vloge v tem filmu imajo Tyrone Power, Madeleine Carroll in mali Freddie Bartholomew.

Filmski drobiž

Znana filmska igralka Grete Mosheim, ki je v zadnjem času nekoliko utihnila, je spet stopila v ospredje. Ne zaradi svoje igre, ampak zaradi tega, ker so prinesli svetovni listi vest, da se je v Celovcu poročila z ameriškim milijonarjem Cowardom Gouldom. Prvi moč Mosheimove je bil nemški igralec Oskar Homolka.

Vlada ameriške države Yowa je pravkar sprejela zakon, da otroci pod šestnajst letom ne smejo gledati filmov, pri katerih nastopajo igralci ali igralkice, ki so ločeni. Ta odredba naj bi bila nekakšen pritisk, da bi se izboljšale razmere v Hollywoodu, in najbrž bodo tej državi sledile še druge z istim zakonom.

Wilhelm Dieterle, ki je kot režiser vodil v zadnjem času izdelovanje filmov »Paster«, »Bel angel« in dovršuje zdaj »Zolaj«, se pripravlja, da bo začel delati film »Upor na vzhodu«.

Walt Disney je pripravil za novo sezono kopico kratkih risanih filmov. Kakor sporočajo iz Amerike, je vsa letošnja produkcija prodal družbi RKO za pol milijona dolarjev.

Nemci so pripravili za svetovno razstavo v Parizu 60 filmov. Med temi filmi sta zlasti dva, ki zbuja obilo pozornosti: film »Gospa Bovaryjeva« po Flaubertovemu romanu in »Pan« po noveli Knuta Hamsuna. Za nas sta ta dva filma še zlasti zanimiva, saj ju je režiral Mariborčan, nekdanji filmski zvezdnik Olof Fjor.

Vloga gospe Bovaryjeve igra Pola Negri. O ameriški stavki filmskih igralcev smo zvedeli naslednje podrobnosti: Voditelji stavke so bili Robert Montgomery, Frank Morgan in James Hersholt. Njim nasproti pa so bili nasprotniki stavke, ki so hoteli za vsako ceno delati. To so bili: Marlene Dietrichova, Lionel Barrymore, Wallace Beery, in Norma Shearerjeva. Ameriški filmski tisk se je kakor igralci razdelil v dva tabora, ki se zdaj precej ostro polemizirata med seboj.

Kdaj je kulturni film kulturn in kdaj ni

Pretekli teden smo čitali v Ljubljanskih dnevnikih famozno pojasnilo, menda z mestnega magistrata, ki pravi, da je smat

čez drn in strn...

Predtekma

»Zdaj smo jim pa dali vetrca!« — tako bi moral biti naslov naše današnje reportaže. Z enim krepkim udarcem je raztrgala pajkovo mrežo, ki so jo začele okrog nje prestiti razne športno-politične tarantole. Zdaj se je treba le do prihodnje nedelje še nekoliko oddahnuti, da si odpočijemo dihalni mehur — potem pa še krepke sunek in »ovi prokleti Kranjci« bodo lahko sedli do jeseni v sladko deteljico in počivali z namenom, da prihodnje leto »diplomatom« in vitezom okroglega usnja preskrbe še hujšo zgačo. Današnji dan je razvedril čelo celo najbolj čemernim in godrnjavim brlogarjem... Kibici so rojili kakor čebele v panju: namerilo se jih je kakor listja in trave. Nekateri ekscentrični statističarji so jih našli domala 2534 in pol. Ta zadnja polovica pa se je z zardjavim licem odločno priložila za 2535. kibica. Noetova barka je prav živahno žumela, ko so se vsuli najmlajši naši poniglavički na teren. Atletiki so pripeljali v Ljubljano svoj najljubši up in nado, ki je z zapoznele birne odnesla domov osem vezil... Le ko bi iz teh »frnikul« (sit venia verbo!) hoteli v kratkem času postati balinske krogle! Zdaj bi že bil čas, da se zajčji malo porode in zrastejo, če ne, bo treba poklicati na pomoč dr. Wandererja, da nam prinese štefan Ovomaltine... Dva stranska sodnika sta pripeljala »inozemca« gosp. Matteo iz Torina. Visoki mož z bledimi koleno si je takoj osvojil simpatije publike. (»Slovenski dom«, 24. V.)

Tekma

Ljubljana prva sune s usnjato lubentico... Pred koncem polčasa ima Vidmar v 41. skoraj sto procentno šanso, ali na srečo udari mimo — v golence upokojenega stražmojstra... Isti igralec v gneči ponovno povzame pnevmatični globus in ga pošlje v Konkordijani paradiz... In gosp. Matteo iz daljnega Torina si je na barbar-skem severu vroče zaželel povratka v oljčne gaje in nasade, kjer cveto pomaranče... Puhar je kriv za prvi gol, drugače pa

trati kulturni film za kulturnega le, ako film predvaja kako znanstveno ali kulturno društvo, da pa slednji izgubi svojo kulturnost, ako ga predvaja kinematograf med rednim sporedom! Te brihtne razlage je skrojil, kakor smo čitali, kar mestni trošarinski urad na lastno pest. Tarifa postavka 53 a.) v Službenem listu z dne 1. aprila t. l. ne dela pri kulturnih filmih prav nobene izjeme, temveč pravi doslovno: »Filmi za javno predvajanje, izjemni izključno znanstvene, kulturne in reportažne... 300 Din.«

Iz tega sledi jasno ko beli dan, da so kulturni filmi prosti mestne uvoznine, ne glede na to, kje se predvajajo!

Hvaležni bi bili mestnemu trošarinskemu uradu, ako bi nam blagovolil še pojasniti, kdaj je kulturni film zabavne vsebine in na kakšen način izgubi svojo kulturnost ali znanstvenost, ako ga prenesemo iz predavalnice ali društvene dvorane v javni kinematograf?

Misija kulturnega filma je, da nudi širokemu krogu naroda pred golo zabavo tudi kosček pouka, prosvete! Veiljuje se tu vprašanje, koliko izmed obiskovalcev kina, ki vidijo tak kulturni film kot nameček, bi si slednjega ogledali v dvorani kakšnega društva ali celo v predavalnici kakšne šole? In končno bodi še povedano, da si doslej še ni noben kinematograf napolnil blagajne zaradi tekočega kulturnega filma; saj občinstvo niti ne ve, ali sploh in kje teče kak kulturni film, ker kinopodjetniki doslej v reklamni splohi niso objavljali uvodnega sporeda.

je v treh momentih pokazal edinstven refleks... Logar je v sigurnem stilu branil, kar je dobil; dobil pa je v vsej igri le dve izredno težki žogi, ki ju je mojstrsko zagovoril... Še v nedeljo pljune v roke in pamet v noge, pa ne toliko, da bi glava kakor balonček odletela v zrak. Temu kranjskemu vselemu dogodku je na lahkokrilnih nogah živjela gosp. Matteo iz Torina. (»Slovenski dom«, 24. V.)

Za rizičitev slovenskega Weimara

Pokojni dr. Ivan Prijatelj se je rodil na sveti večer leta 1878. v sodraski fari, v kraju, kjer so doma Trubar, Levstik, Stritar in drugi veliki naši literarni in kulturni Slovenci. (»Ponedeljski Slovenec«, 24. V.)

Kakor je znano, je Trubar doma iz Rašice, prijazne vasi med Velikimi Laškami in Turjakom, Levstik in Stritar pa sta zagledala luč sveta prvi v Spodnjih Retnjah, drugi v Podsmreki pri Velikih Laščah.

Po eksploziji

Albina je dobila hude opekline po nogah, rokah in glavi, vendar je kljub hudim bolečinam pogumno vztrajala v svojem stanovanju, dokler je niso rešili gasilci. Poleg vsega je imela še to nesrečo... da ni mogla ven. (»Jutro«, 25. V.)

Kaj bo en zamorec!

Neguševo odposlanstvo so pričakovali včeraj v Zenevi. Med častniki pri Zvezi narodov so se razširile vesti, da je negušova delegacija odpotovala iz Londona; toda pričakali niso drugega kakor enega samega zamorca, ki se je pripeljal včeraj iz Londona. (»Slovenski dom«, 25. V.)

Kadar se utrga oblak

Ponoči okoli treh je po Belgradu divjalo strašno neurje, ki je povzročilo po mestu in tovarniških objektih več milijonov škod... Neurje je spremljalo kakor oreh debela toča, ki je padla tako goste, da so bili posamezni deli mesta v nekoliko trenutkih posuti z ledeno plastjo. Toča, ki je pone-

kod padala debela kakor jajce in ki jo je nesel vihar z brzino 79 km na uro, je uničila vse mestne nasade in privatne vrtove... Razbitih je silno veliko cestnih svetilk ter veliko svetilk pred narodno skupščino in drugimi ministrstvi. (»Slovenec«, 25. V.)

Tiskarski škrtat piše nekrolog

V bolnišnici pri Čakovcu je umrl policijski uradnik pri mariborskem obnemnem komisariatu. Pokojnik je bil v Mariboru znan in celo priljubljen. (»Jutro«, 27. V.)

Politika in sorodstvo

Sodelovanje s sovjetsko Rusijo je imenoval »največji slovanski zločin, ki je bil kdaj storjen«... Poročen je bil z Rusijo,

Žena v sodobnem svetu

Z zbora Zveze gospodinskih pomočnic

Ljubljana, 29. maja.

V Delavski zbornici se je pretekli torek zbralo veliko število gospodinskih pomočnic k obnemnemu zboru svoje stanovske organizacije, ki ga je vodila dolgoletna in poštvalna predsednica ga. Franja Petričeva, katere življenjska naloga je povzdigla stano, s katerim jo je zblizalo njeno eksistenčno delo. Ga. Petričeva je pozdravila zbrano članstvo, predsednico Banovinske ženske zveze go. Minko Govekarjevo, nadzorstveno upravno članico gospodinj go. Minko Krofotovo in druge.

Z zadovoljstvom je mogla predsednica ugotoviti, da organizacija kljub vsem težavam in razmeroma šibki stanovski zavodnosti zaznava stalen napredek. Stiki med organiziranimi gospodinjami in pomočnicami se stalno poglobljajo. V slogi sestavljajo resolucije za izboljšanje svojih stanovskih razmer, skupno predelujejo izpremembe in dodatke kveljavnemu poselskemu redu, da bi na ta način že v naprej preprečile vsakršna nesoglasja, ki bi utegnili nastati z uredbami v škodo enega ali drugega stana. O svojem delu, prizadevanju in uspehih tega prizadevanja informira ZGP kot članica centralne ženske organizacije ZJS tudi ostale ženske organizacije. Članice organizacije se kot obdrnice vedno bolj uveljavljajo. Opažati je razveseljiv pojav razširjanja in poglobljanja zavesti, kakšne naloge prevzemajo s sprejetimi funkcijami, katerim se trudijo po svojih najboljših močeh zadostiti. Tudi novo delo za stanovske interese pa ni tu di ni majhno: v svojem načrtnem delu zahteva organizacija predvsem izenačenje poselskega reda za vso državo, nadalje ukinitve privatnih posredovalnic v smislu zakona in pa ureditev obveznega vajeniškega šolstva za vse začetnice hišnega uslužbenstva v večjih mestih dravske banovine. V svojem poročilu je predsednica toplo priporočala. Pomožno akcijo v korist zavetišč za brezposelne, onemogle in rekonvalescentne pomočnice, ki so jo na predlog go. Krofotove pokrenile združene gospodinje in pomočnice.

Tajniško poročilo je podala tajnica pomočnica go. Francka Robleková. Iz njega posnemamo, da se je organizacija preselila v boljše prostore v Wolfovo ulico, kjer je opremila kuhinjo s potrebnimi inventarjem za pripranje strolovnih tečajev. Zveza je vzdrževala svoje zavetišče, v katerem je bilo v pretekli poslovni dobi oddanih 2449 postelj, zelo mnogo brezplačnih, nadalje je zveza vzdrževala svojo posredovalnico za službe, v kateri se je prijavilo 1008 gospodinj in 1336 pomočnic. Poleg tega pa je Zveza oskrbovala tudi nedeljsko shajališče, prirejala poučna predavanja in izlete, za propagando stanov-

ki je imela obširna posestva na Krmskem polotoku. (»Slovenec«, 27. V.)

Neznana dežela Gepeu

Sergij je bil tako obsojen na deset let prisilnega dela v nekem okrožnem oddelku v Gepeu. (»Slovenec«, 29. V.)

Logika iz ptičjega sveta

Marca 1937 je nemški lovec trdil, da je slišal kljunčeveto petje, ko je nadziral polje žerjavov, ki so leteli od juga in se pripravljali pristati. Na vidiku pa ni bilo nobenega škranjčka, zato je s svojim tovaršem sklepal, da so morali ptički udobno sedeti na hrbtu dolgokrakov in napraviti z njimi isto pot. (»Življenje in svet«, 29. V.) — kra —

Teden slovenske knjige

Z razstavo »Teden slovenske ženske knjige« v Trgovskem domu v Ljubljani so združena tudi predavanja. Danes v ponedeljek bo predavala go. dr. Silva Trdnja o slovenskem ženskem slovstvu; v sredo 2. junija go. prof. Marja Boršnikova o zgodovini prvega slovenskega ženskega lista »Slovenki«, v petek 4. junija bo go. govorila go. Minka Govekarjeva o Zofki Kvedrovi in njenem zanimivem življenju. Imena vseh predavateljic so slovenskemu občinstvu dobro znana, zato se nadejamo obilne udeležbe. Predavanja se vsrše vsakokrat ob 18. Vstopnina 3 din, za dijake 1 din.

Razstava »Teden slovenske ženske knjige« nam kaže slovstveno delovanje naših žen v teku dobrih 90 let, to je od prvih skromnih leposlovnih prispevkov do današnjih dne. Danes imamo že samostojna leposlovna, vzgojna, filozofska, dela in prevode naših žen.

Krivič je delal našim pisateljicam, kdor bi dejal: malo je to, malo.

Pomisliti je treba, da so se za naše žanstvo odprle višje šole šele po svetovni vojni in da so se do tedaj udeleževale kulturno skoro izključno le učiteljice. Če primerjamo kratko dobo ženskega kulturnega dela z razstavljenimi proizvodi, moramo priznati, da je naše žanstvo doseglo že prav lepe uspehe ter s temi dokazalo svoje sposobnosti. Razstava bo odprta do vključno 4. junija, tozadnja predavanja pa bodo še v ponedeljek 31. maja, ter 2. in 4. junija.

FILATELIJA

Nove znamke

Češkoslovaška: Izšlo so nove časopisne znamke, in sicer po 2 vinarja rumenorjava, po 5 vinarjev svetlosinja, po 7 vinarjev opečnatočrta, po 9 vinarjev zelena, po 10 vinarjev rdečorjava, po 12 vinarjev vijšnjeva, po 20 vinarjev temnozeleno, po 50 vinarjev rjava in 1 krono sinjzeleno.

Izšlo so tudi znamke v korist zaštite otroka, ki smo jih že napovedali. Serija obsega tri vrednote in sicer zeleno znamko za 50 vinarjev, rdečkasto po 1 krono ter modro po 2 kroni. Pri nižjih dveh vrednotah znaša pribitek po 50 vinarjev, pri višji pa 1 krono.

Angleška pošta v Maroku: Angleška znamki po 10 pennyjev v zelenosinji barvi je dobila pretisk »1 PESETA«.

Hongkong: Izšla je nova frankovna znamka po 2 centa v sivi barvi.

Libija: Za vzorčni veselejem v Tripolisu so izdali posebne znamke, in sicer so pretisnili spominske znamke za otvoritev cest ob morju z napisom: »IX FIERA DI TRIPOLI«. Ta pretisk sta dobili frankovni znamki po 50 centesimov v rdeči barvi ter 1.25 lire sinja, in znamki za zračno pošto po 50 centesimov, vijoličasta, in 1 lito, siva. Celotna naklada teh spominskih znamk je znašala 15.000 serij. Prodajale so se samo dva dneva. Ker niso bile v na-

prej napovedane, so jih filatelisti kupili prav malo in je šel večji del na redna pisma, ki ne bodo prišla zbiralcem v roke. Tako utegnejo postati te znamke prav redke.

Litva: Frankovna znamka po 2 centa v oranžni barvi je bila izdana v manjšem formatu.

Mandžurija: Zaradi povišanja poštne pristojbine je morala poštna uprava napraviti nekaj novih provizorijev. Na zeleno znamko po 2 fena je dala pretisk 2½ fena, na olivno po 4 fene 5 fenov in na oranžno rjavo po 12 fenov pretisk 13 fenov.

Nizozemska Indija: Nedavno smo poročali, da misli nizozemska poštna uprava izdati za svetovni kongres skavtov tudi posebne znamke za Indijo. Zdaj smo zvedeli, da sta izšli dve znamki, in sicer po 7½ centa temnorjava ter 12½ centa svetlo rdeča.

Burma: Za uradno pošto so dobile pretisk »SERVICE« štiri frankovne znamke, in sicer: Zelena po ½ ana, čokoladna po 1 ana, vijoličasta po 2 ana in olivna po 3 ana.

Bhopal: Tudi tu sta dobili dve znamki pretisk »SERVICE« in sicer škrlatnoredča po 1½ ana ter vijšnjeva in rjava po 2 ana.

Angleška spominske znamke za kronanje

Za kronanje angleškega kralja so izšle v angleških kolonijah in mandatnih deželah naslednje znamke:

Aden: Znamke po 1, 2½ ter 3½ ane.

Antigua: Znamke po 1, 1½ ter 2½ pennyja.

Ascension: Znamke po 1, 2 in 3 pennyje.

Bahamski otoki: Znamke po ½, 1½ ter 2½ pennyja.

Barbados: Znamke po 1, 1½ in 2½ pennyja.

Basutska dežela: Znamke po 1, 2 in 3 pennyje.

Bermudsko otočje: Znamke po 1, 1½ ter 2½ pennyja.

Bečuna: Znamke po 1, 2 in 3 pennyje.

Angleška Gufana: Znamke po 2, 4 in 6 centov.

Angleški Honduras: Znamke po 3, 4, in 5 centov.

Angleška Njasa: Znamke po ½, 1 in 2 pennyja.

Angleški Solomonovi otoki: Znamke po 1, 1½ ter 3 pennyje.

Angleška Somalija: Znamke po 1, 2 in 3 ane.

Ceylon: Znamke po 6, 9 in 20 centov.

Ciper: Znamke po ¾, 1½ ter 2½ piastra.

Cookovi otoki: Znamke po 1, 1½ ter 3 pennyje.

Dominicana: Znamke po 1, 1½ in 2 pennyja.

Anglija: Znamke po 1½ pennyja v rdečrjavi barvi.

Angleška pošta v Maroku: Znamke po 1½ pennyja, rdečrjava, s pretiskom »TANGIER«; s pretiskom »MOROCCO AGENCIES 15 centimes« na 1½ pennyja ter 15 centimos na 1½ pennyja.

Falklandski otoki: Znamke po ½, 1 ter 2½ pennyja.

Otočje Fidži: Znamke po 1, 2 in 3 pennyje.

Gambia: Znamke po 1, 1½ ter 3 pennyje.

Gbraltar: Znamke po ½, 2 in 3 pennyje.

Otočje Gilberta in Ellice: Znamke po 1, 1½ ter 3 pennyje.

Zlata obala: Znamke po 1, 2 in 3 pennyje.

Grenada: Znamke po 1, 1½ ter 2½ pennyja.

Hongkong: Znamke po 4, 15 in 25 centov.

Jamaika: Znamke po 1, 1½ ter 2½ pennyja.

Juzozapadna Afrika: Večja serija znamk po ½, 1½, 2, 3, 4, 5 pennyjev ter 1 šiling in sicer v dveh variantah, z angleškim in holandskim napisom.

Južna Afrika: Znamke po ½, 1 ½, 3 pennyje ter 1 šiling, tudi z angleškim in holandskim napisom.

Južna Rodezija: Znamke po 1, 2, 3, in 6 pennyjev.

Kajmanovo otočje: Znamke po ½, 1 ter 2½ pennyja.

Kanada: Znamka po 3 centa.

Kenija, Uganda in Tanganjika: Znamke po 5, 20 in 30 centov.

Leewardovo otočje: Znamke po 1, 1½ ter 2½ pennyja.

Malta: Znamke po ½, 1½ ter 2½ pennyja.

Mauritius: Znamke po 5, 12 in 20 centov.

Montrenat: Znamke po 1, 1½ te 2½ pennyja.

Nauru: Znamke po 1½, 2½ pennyja ter 1 šiling.

Nove avstrijske dobrodelne znamke

Avstrijska poštna uprava se je odločila, da bo na letošnji seriji dobrodelnih znamk pokazala slike slavnih avstrijskih zdravnikov. V filatelističnih krogih zelo priljubljenim znamkam s slikami skladateljev, mest, vojskovodij, izumiteljev ter tehnikov, bo torej sledila še serija zdravnikov. Menda pa je bilo v Avstriji slavnih zdravnikov preveč, da bi spravili vse na eno samo serijo, čeprav bo letos serija povečana od šestih na devet znamk. Pravijo, da bodo na letošnjih znamkah imeli prostora samo zdravniki od druge polovice 18. do konca 19. stoletja, torej zdravniki od van Swieten do Billrotha in Nothnagela. Pomembni zdravniki sedanjega stoletja bodo morali najbrž počakati še nekaj let, da bodo prišli na znamke. Kakor smo zvedeli, so osnutki za znamke že izdelani in jih poštna uprava izbira.

Pred kratkim je izšla znamka za materski dan. Nominala znaša kakor vsa leta doslej 24 grošev, barva pa je rjavordeča. Tri spominske znamke za jubilej »Dunavske paroplovne družbe«, ki smo ji že napovedali, bodo izšle v začetku junija.

100 uspehov na en oglas „JUTRO“

ANA JOB

V globoki žalosti naznanjamo, da je naša nad vse ljubljena soproga, mati in teta, gospa

v nedeljo 30. maja ob 2. v starosti 78 let po kratki bolezni za vedno zatisnila svoje trudne oči.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v ponedeljek, dne 31. maja, ob 18. iz hiše žalosti na Tratah št. 3, na pokopališče v Rogoznici.

Maša zadušnica se bo darovala v torek 1. junija ob 7. v minoritski cerkvi.

PTUJ, 30. maja 1937.

ZALUJOČA RODBINA.

Vaclav Požar